

Posudok habilitačnej práce
PhDr. Radky Čopkovej, PhD. s názvom
„PSYCHOSOCIÁLNY ROZMER TEMNEJ TRIÁDY“

Predložená habilitačná práca nadväzuje na doterajšiu výskumnú činnosť habilitantky zameranú na problematiku Temnej triády vo vzťahu k self-konceptu, rozhodovaniu, iracionálnemu presvedčeniu, syndrómu vyhorenia, pracovnej spokojnosti, workholizmu, výkonu pomáhajúcej profesie, partnerským vzťahom, výkonu pomáhajúcej profesie ap. O kvalite jej tvorivej činnosti svedčia aj publikačné výstupy, v ktorých je habilitantka prvým autorom, uvedené v habilitačnej práci, publikované v časopisoch: *Personality and Individual Differences*, *Interpersona: An International Journal on Personal Relationships*, *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*.

Ako uvádza habilitantka, jej práca „...predstavuje prehľadovú štúdiu...“ (s 137). Je dobre štruktúrovaná do štyroch kapitol, *Koncept temnej triády*, *Meranie temnej triády*, *Temná triáda v osobnom a profesijnom živote*, *Ekonomické a spotrebiteľské aspekty temnej triády*, aj keď úroveň spracovania jednotlivých kapitol nie je vyvážená. Uvedené je dané aj skutočnosťou, že súčasťou 2. kapitoly je ŠTÚDIA 1 – *Overenie psychometrických vlastností slovenskej verzie Short Dark Triad* a súčasťou 4. kapitoly je ŠTÚDIA 2 – *Explorácia vzťahov Temnej triády v kontexte spotrebiteľského správania*. Štúdiami habilitantka predstavuje výsledky vlastného skúmania. Habilitantka preukazuje veľmi dobrý prehľad v skúmanej téme, prináša veľa zaujímavých výsledkov a podnetov ďalšieho skúmania. K naplneniu ambície prehľadovej štúdie by prispela chýbajúca záverečná diskusia. Osobitná posledná časť práce je venovaná praktickej aplikácii výsledkov.

Overenie psychometrických vlastností slovenskej verzie Short Dark Triad je nepochybne významným príspevkom habilitantky do danej oblasti skúmania. Je potrebné oceniť dizajn výskumu, úroveň matematicko-štatistického spracovania a prezentácie výsledkov. Odporučiť by bolo možné dôkladnejší popis procedúry zberu dát a výskumných vzoriek, osobitne s ohľadom na kombináciu elektronickej a „ceruza-papier“ verzie dotazníkov, ako aj testovanie časovej konzistencie škály v dvoch etapách vo forme „ceruzka – papier“.

Štúdia 2 „*Explorácia vzťahov Temnej triády v kontexte spotrebiteľského správania*“ je veľmi náročná, výskumné ciele a dizajn výskumu je veľmi zaujímavý a dobre premyslený. Výskumná štúdia bola zrealizovaná v piatich krokoch, prezentované sú výsledky spracované prostredníctvom piatich osobitných výskumných súborov. K štúdii 2 mám niekoľko pripomienok. Kvalite aj 2. štúdie by prispel dôkladnejší opis výskumných vzoriek. V štúdii 2 habilitantka použila slovenskú adaptáciu škály Short Dark Triad autorov Jones a Paulhus (2014) (pozn.: čo by malo byť takto jasne uvedené aj v Prílohe str. 171). V jej prezentácii uvedenej na str. 79 (prekrývajúca sa s textom prezentácie škály na str. 32) je uvedené „*Čím vyšší počet bodov dosiahne, tým viac odráža vlastnosti zodpovedajúce konkrétnej averzívnej osobnostnej črte.*“ Ak teda cieľom habilitantky bolo napríklad, ako uvádza, „...zanalyzovať vzťahy medzi zadanými subjektívnymi ekonomickými ukazovateľmi k spotrebiteľskému správaniu – manažmentom osobných financií, finančným well-beingom a socioekonomickým statusom, v súvislosti s Temnou triádou“ (s. 76), potom je možné považovať za neprimerané, veľmi nepresné - prezentovať výsledky a diskutovať výsledky spôsobom napríklad: „*Uvedené výsledky poukazujú na to, že machiavelistickí jedinci sú schopní adaptívne manažovať ich osobné financie (rs = 0,09; p < 0,001).*“ (s. 86) alebo „*ako jedinci s temnými črtami manažujú ich financie v zmysle základných spôsobov manažmentu úspor, úverov, poistenia a hotovosti s dôrazom na to, ako vnímajú ich ekonomické postavenie v spoločnosti, a do akej miery pociťujú*

finančnú subjektívnu pohodu.“ (s. 125), „...ako jedinci s temnými črtami manažujú ich financie v zmysle základných spôsobov manažmentu úspor, úverov, poistenia a hotovosti s dôrazom na to, ako vnímajú ich ekonomické postavenie v spoločnosti, a do akej miery pociťujú finančnú subjektívnu pohodu.“ (s. 126) atď. Napriek tomu, čo habilitantka uvádza na s. 14 svojej práce „Označovanie nositeľov temných črt ako Machiavelistov, narcistov a psychopatov teda nemá za cieľ kategorizovať ich do určitých typológií, ale skôr vyjadruje prítomnosť vysokej miery týchto črt u konkrétneho jedinca.“, to nemožno považovať za náležité vzhľadom na cieľ / le práce a metódy spracovania výsledkov, aj keď uvedenému zjednodušovaniu prezentácie výskumných výsledkov je možné rozumieť.

V súvislosti s výsledkami korelačnej analýzy Temnej triády, manažmentu osobných financií, finančného well-beingu a socioekonomického statusu habilitantka uvádza „Je nutné poznamenať, že napriek tomu, že tieto vzťahy boli signifikantné, z hľadiska ich sily ich považujeme za slabé (Hendl, 2024). Pri korelačných koeficientoch, ktorých hodnota sa blíži k nule však nemôžeme hovoriť o preukázaných vzťahoch, je možné uvažovať len o ich smerovaní.“ (s. 87). Uvedené konštatovanie je mimoriadne dôležité, avšak samo o sebe nepostačuje, ak sa nepremieta do samotnej prezentácie a diskutovania výsledkov štúdie.

Na úvod diskusie 2. štúdie habilitantka uvádza „V záujme kompaktnosti prezentácie zistení ich diskutujeme na úrovni jednotlivých črt.“ (s. 126). S uvedeným súvisia moje otázky do diskusie.

- (i) Vzhľadom na to, že výsledky boli spracovávané aj hierarchickou viacnásobnou lineárnou regresnou analýzou a mediačnou analýzou je diskutovanie výsledkov na úrovni jednotlivých črt primerané? Môže to habilitantka kriticky zhodnotiť?
- (ii) V práci uvádzate, že „Na základe výsledkov hierarchickej viacnásobnej lineárnej regresie môžeme uvažovať nad tým, že Temná triáda, t.j. Machiavelizmus, narcizmus a psychopatia zhrávajú v spotrebiteľskom správaní významnú úlohu. Avšak, tieto zistenia je potrebné vnímať s istými obmedzeniami, nakoľko regresné modely vysvetľovali síce významné, no nízke percento variability štýlov spotrebiteľského rozhodovania. Je pravdepodobné, že do týchto vzťahov vstupujú ďalšie významnejšie faktory.“ Môže habilitantka kriticky zhodnotiť uvedenú významnú úlohu za týchto okolností?

Predkladaná habilitačná práca spĺňa odborné, obsahové aj formálne kritériá kladené na habilitačné práce a na jej základe odporúčam PhDr. Radke Čopkovej, PhD. udeliť vedecko-pedagogický titul docent v odbore habilitačného a inauguračného konania sociálna psychológia a psychológia práce.

V Košiciach 11.8. 2025

prof. PDr. Oľga Orosová, CSc.